

AJER
AKADEMIC JOURNAL OF
EDUCATIONAL RESEARCH

ISSUE 2

**AKADEMIC JOURNAL
OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL**

MARCH 2024

WWW.AJERUZ.COM

ARALASH TA'LIM SHAROITIDA TALABALARNING TADQIQOTCHILIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH MAZMUNI

Pulatova Dilfuza Azamkulovna

Chirchiq davlat pedagogika universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada aralash ta'lim muhiti va mazmunining yaratilishi, o'quv-uslubiy ta'minot va uning sifatlarigaga oid ma'lumotlar bayon etilgan. CHDP Uda aralash ta'lim o'quv jarayoni jadvali tahlili keltirilgan.

Kalit so'zlar: aralash ta'lim, o'quv-uslubiy ta'minot, o'quv rejasi talaba

Abstract: This article describes the creation of mixed educational environment and content, educational and methodological support and its qualities.

Key words: mixed education, curriculum, student

Aralash ta'lim sharoitida talabalarning pedagogik kompetensiyasini shakllantirishda e'tibor aralash ta'limni tashkil etishning mazmunini belgilovchi o'quv-metodik taminotni belgilashga qaratilishi lozim deb hisoblaydi L.G.Babaxodjayeva. Shuningdek, olima aralash ta'lim mazmuni aks ettirilgan o'quv-uslubiy ta'minotning sifati - aralash ta'lim sifatini ta'minlashning eng muhim omillaridan biri ekanligini qayd etadi.

Biz olib borgan tadqiqotimiz davomida aralash ta'limning yuqori sifatli o'quv-uslubiy ta'minotida ushbu ta'lim shaklining mazmuni va xususiyatlari aks ettirilishi hamda ta'minotning aralash ta'lim sharoitida talabalarni tadqiqotchilik faoliyatiga tayyorlashga qaratilganlik holatini o'rgandik. Avvalo, bunday o'quv-uslubiy ta'minot ega bo'lishi kerak bo'lgan bir nechta asosiy sifatlarni ajratdik:

1. Interfaollik: O'quv materiallari interfaol bo'lishi va o'quvchilarning kontent bilan faol munosabatda bo'lishiga imkon berishi kerak. Shu maqsadda DTS talablari asosida o'quv dasturlari va materillarida talaba o'z-o'zini tekshirishi uchun keys-usullar, onlayn testlar, muhokama forumlari va o'zaro ta'sirning boshqa shakllari ko'rsatilishi shart.

2. Qulaylik: o'quv dasturlari va materiallar mazmun jihatdan talabalar uchun onlayn shaklda oson bo'lishi kerak. Bunda foydalanuvchilar uchun qulay interfeys, istalgan qurilmadan materiallarga kirish imkoniyatini beruvchi onlayn ta'limni texnologik qo'llab-quvvatlovchi ta'lim platformalari o'quv rejasi va dasturida aks ettirilishi maqsadga muvofiqdir.

Shuningdek, talabaga o'quv formatini ko'rsatuvchi "Marshrut varag'i"- bu talabalarning ta'lim harakati dasturi berilishi modullarni qayerda va qachon o'zlashtirish, nazoratning onlayn instrumentlari va vaqtini oldindan bilish, shunga ko'ra o'z vaqtini to'g'ri rejalashtirish, ta'limda muvafaqqiyatli harakatlanish imkoniyatini yaratadi. Demak, o'quv rejasida talaba qachon, qanday formatda ta'lim olishi ko'rsatilishi ham muhim ahamiyatga ega.

3. Diversifikatsiya(xilma-xillik):talabalarning materialni o'rganish uslublaridagi farqlarni inobatga olib, aralash ta'limning o'quv-uslubiy ta'minoti turli xil o'rganish shakllarini taklif qilishi kerak. Bular videoma'ruzalar, interaktiv topshiriqlar, keyslar, guruh loyihalari, onlayn munozaralar va boshqa shakllar bo'lishi mumkin.

4. Relevantlik(dolzarblilik): Materiallar dolzarb bo'lishi va ta'lim sohasidagi joriy tendentsiyalar va amaliyotlarni aks ettirishi kerak. Bu talabalarga olgan bilimlarini amaliyotda qo'llash va zamonaviy ta'limning qiyinchiliklariga tayyor bo'lishga yordam beradi.

5. Qo'llab-quvvatlash va qaytar aloqa: o'quv-uslubiy ta'minot talabalarga o'z fikr-mulohazalari bilan almashish, qaytar aloqa va o'qituvchilar tomonidan qo'llab-quvvatlanishi uchun imkoniyatlar yaratishi kerak. Bunga onlayn maslahatlar, savollar forumlari, topshiriqlarni baholash va boshqalar kiradi.

6. Texnologiya integratsiyasi: o'quv-uslubiy ta'minot masofaviy ta'lim platformalari, onlayn hamkorlik instrumentlari, videokonferensaloqa va boshqa texnologiyalar kabi ta'lim uchun zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanishi kerak.

7. Mustaqillik: o'quv-uslubiy ta'minot talabalarning mustaqil ta'limi va mustaqil ishlashi uchun imkoniyat yaratib, mustaqillikni rivojlantirishga hissa qo'shishi kerak. Mustaqil ta'lim topshiriqlari amaliy jihatdan talaba uchun dolzarb, aniq, mazmun va bajarilishi jihatidan xilma-xil, yakka, jamoaviy, loyiha shaklda bo'lishi maqsadga muvofiq hisoblanadi.

O'quv-uslubiy ta'minotining biz ko'rsatgan sifatlarining barchasi birgalikda, aralash ta'lim uchun yuzma-yuz(an'anaviy) va onlayn ta'limning afzalliklarini birlashtirib, talabalarga sifatli ta'lim berishning samaradorligiga olib keladi. Shuning uchun, aralash ta'limning o'quv-uslubiy ta'minoti- o'quv rejasi, fan dasturlari sifatli ishlab chiqilgan, o'quv materiallari puxta tayyorlangan bo'lishi lozim deb hisoblaymiz.

Aralash talim sharoitida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyasini shakllantirishning mazmuni, avvalambor, Davlat talim standartlari talablari asosida, ta'lim yo'nalishlarining malaka talabiga tayanib, o'quv rejasi va dasturlari yaratiladi.

Biz tadqiqotimiz davomida aralash ta'limning o'quv-metodik ta'minotini o'rganishni ta'lim mazmunini belgilovchi asosiy hujjatlardan biri hisoblangan aralash ta'lim sharoitida o'quv jarayoni olib borilayotgan ta'lim yo'nalishlarining o'quv rejasini tahlil qilishdan boshladik.

O'quv rejasi – oliy ta'limning muayyan ta'lim yo'nalishi yoki mutaxassisligi bo'yicha o'quv faoliyati turlari, o'quv fanlari, kurslarining tarkibi, ularni o'rganishning izchilligi va soatlardagi hajmini belgilaydigan normativ hujjat hisoblanadi. Oliy ta'lim tizimida ushbu hujjat 2 ikki turda ishlab chiqiladi: o'quv reja va ishchi o'quv reja.

O'quv reja o'quv jarayonini aniqlashtiradigan eng asosiy hujjat bo'lib unda bloklarning nomlari, o'quv fanlarining nomlari, hajmi, fanlarning o'qitish ketma-ketligi, o'tiladigan dars mashg'ulotlarining (ma'ruza, seminar, amaliy mashg'ulot, laboratoriya) turlari, joriy attestatsiyalar, malakaviy amaliyotlar, ta'tillar, davlat attestatsiyalari va malakaviy bitiruv ishlarining himoyasi ko'rsatiladi.

Biz CHDPUning Maxsus pedagogika kafedrasida aralash ta'lim sharoitida o'quv jarayoni tashkillashtirilgan 5111900-Defektologiya(Logopediya) ta'lim yo'nalishining ishchi o'quv rejasini tahlil qildik. Ishchi o'quv reja namunaviy o'quv reja asosida "I.O'QUV JARAYONI JADVALI" blokida o'zgartirishlar kiritilgan.

Xulosa: ushbu o'quv jarayoni jadvali aralash ta'limning "Rotatsiya", "Flex", "A la Carte" modellariga mos ishlab chiqilgan deb hisoblaymiz. Chunki, "Rotatsiya" modelida

talabalar tasdiqlangan o'quv jadvalga muvofiq ta'lim shakllarini almashtiradilar. Bunday holda, faoliyatning kamida bittasi onlayn rejimdan foydalanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Usmanovna, Q. F., Azamkulovna, P. D., & Maxkamovna, M. D. (2022). Inklyuziv ta'limda kadrlar masalasi. o'zbekistonda fanlararo innovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar jurnali, 2(14), 834-842.

2. Pulatova, D. ., To'raqulova, D. ., Mammadiyeva, D. ., & Abduvaxobova, N. . (2023). Inklyuziv ta'limning terminologik asoslari. Бюллетень студентов нового Узбекистана, 1(5), 60–62. извлечено от <https://www.in-academy.uz/index.php/yota/article/view/13970>

3. Pulatova, D. ., To'raqulova, D. ., Najmiddinova, N. ., & Ikromova, F. . (2023). Inklyuziv ta'limda aktdan foydalanish. Бюллетень студентов нового Узбекистана, 1(5), 84–86. извлечено от <https://in-academy.uz/index.php/yota/article/view/14040>

4. Pulatova, D., To'raqulova, D., Saydalova, B., & Zuhriddinova, D. (2023). Inklyuziv ta'limda imkoniyati cheklangan bolalarni saralash. Наука и инновация, 1(6), 80–82. извлечено от <https://in-academy.uz/index.php/si/article/view/14418>

5. Azamkulovna, P. D. (2023). Tendencies of organizing integrated education in higher education. Science and Innovation, 2(5), 237-243.

6. Azamkulovna, P. D. (2023). Oliy ta'lim muassasasida talabalarni tadqiqotchilik faoliyatiga yo'nalganligi. Science and innovation, 2(Special Issue 10), 76-81.

7. Пулатова, Д. (2023). Педагогические возможности в повышении профессиональных коммуникативных компетенций. Наука и инновации, 2 (B9), 160-163.

8. Пулатова, Д. А. (2023). Возможности смешанного обучения как фактор благополучия будущих специалистов. Science and innovation, 2 (Special Issue 10), 73-75.

AKADEMIC JOURNAL OF EDUCATIONAL RESEARCH (AJER)
international scientific journal
2-son

Nashr qilingan sana: 25.03.2024.
Shrift: "Times New Roman".

“ACADEMIC JOURNAL” MCHJ

Manzil: 700096, Toshkent shahri, Chilozor tumani, Bog‘iston ko‘chasi, 116/6.
www.ajeruz.com, info@ajeruz.com, +998950457172